

OF MISSCHIEN TOCH EEN FEDERALE KIESKRING ?

Bijna honderd dagen na de verkiezingen en nog steeds is er geen regering. Ligt dat aan de beperkte kwaliteiten van Yves Leterme, Didier Reynders, Herman Van Rompuy en de andere onderhandelaars? Helemaal niet. Zij zitten gewoon gevangen in de val die ons kiessysteem voor hen gespannen heeft.

Dat kiessysteem zet de partijen er immers toe aan om voor de communautaire problemen aan electoraal opbod te doen. Het is inderdaad erg makkelijk om beloften te maken en voorstellen te lanceren die nauwelijks verzoenbaar zijn met de beloften die de partijen van de andere taalgemeenschap met precies dezelfde stelligheid maken. Wie dan dergelijke verkiezingen wint en aanschuift aan de onderhandelingstafel, bevindt zich in een lastig parket. Ofwel moeten de mooie beloften ingeslikt worden, moet gezichtsverlies geleden worden en wordt bij de volgende verkiezingen een hoge prijs betaald. Ofwel moeten de partijen van de andere taalgroep ervan overtuigd worden dat zij het zijn die hun beloften moeten inslikken, dat zij gezichtsverlies moeten lijden en dat zij bereid moeten zijn het risico op een electorale afstraffing te lopen. Dat dergelijke gesprekken niet erg opschieten, zou niemand mogen verbazen.

En nochtans is het mogelijk om een dergelijke val in de toekomst te vermijden. Het volstaat een einde te maken aan de huidige electorale apartheid en politici die de ambitie hebben om de federale staat te besturen de mogelijkheid te geven om kandidaat te zijn in een kieskring die het hele grondgebied van de federatie omvat. Een dergelijke federale kieskring voor een deel van de leden van de Kamer heeft uiteraard niet de bedoeling de oude nationale partijen weer in het leven te roepen. Het is precies een aanpassing van het kiessysteem aan een politieke realiteit waarin er geen federale partijen meer zijn of zullen zijn. Een federale kieskring instellen is geen poging om de status-quo te behouden, en nog minder om warme nationale gevoelens op te roepen of om terug te keren naar het unitaire België. Het voorstel heeft gewoon tot doel om intelligente hervormingen mogelijk te maken die de werking van de federale staat in het voordeel van iedereen garandeert. Het verleden heeft bewezen dat pijnlijke compromissen na lange onderhandelingen vooral dienen om het gezichtsverlies te beperken en dat ze niet de meest transparante en efficiënte instellingen opleveren.

Om ongewenste effecten te vermijden is het nodig dat de modaliteiten van een dergelijke federale kieskring goed en tot in het detail doordacht worden. De Paviagroep stelt voor om 15 van de 150 leden van de Kamer van Volksvertegenwoordigers in één federale kieskring te laten verkiezen, met respect voor de huidige verdeling in twee taalgroepen. Indien ook de Senaat zou hervormd worden, stelt de Paviagroep voor om 30 zetels in de federale kieskring te verdelen en die toe te voegen aan de 150 kamerzetels. Op de website www.paviagroup.be staat de volledige tekst van het voorstel, en onder meer ook antwoorden op de belangrijkste vragen en bedenkingen die het voorstel opgeroepen heeft.

Uiteraard zal een federale kieskring niet alle spanningen in het Belgische huishouden wegnemen. Dat moet en kan ook niet. Wel is het nodig om mechanismen te hebben die toelaten om ondanks die spanningen relatief snel een federale regering te vormen die in het hele land als legitiem wordt aanvoeld. Een federale kieskring moet niet alleen vermijden dat regeringsonderhandelaars in de toekomst alweer hun vakantie moeten verknoeien met het rijden van nutteloze rondjes. Hij kan ook toelaten om politici aan de macht te brengen die bereid zijn ook verantwoording af te leggen aan alle kiezers van het land.

De huidige onderhandelaars kunnen toch moeilijk een systeem in stand houden die het federale niveau paralyseert en die België in het buitenland ridiculiseert. Zij moeten in staat zijn om die instellingen te bouwen die noodzakelijk zijn voor de goede werking van de Belgische democratie en die aangepast zijn aan de bijzondere kenmerken van het land. De Paviagroep is ervan overtuigd dat een federale kieskring een essentieel onderdeel daarvan moet zijn. Of heeft iemand een nog beter idee?

Kris Deschouwer & Philippe Van Parijs
Coördinatoren van de Paviagroep
www.paviagroup.be

Kris.Deschouwer@vub.ac.be
philippe.vanparijs@uclouvain.be